

OSIROMAŠENI URANIJUM metode detekcije, saniranje neposrednih efekata i prevencija kasnih posledica

Autori: Branka Đurović, Vesna Spasić-Jokić,
Slobodan Petković, Dragutin Fortuna,
Vesna Selaković-Mićunović, Nedeljka Atlagić

Izdavač: doc. dr Branka Đurović

Mesto i godina izdanja: Beograd, 2011.

Štampa: Drasler Partner, Društvo za grafičku delatnost i
trgovinu, DOO, Beograd

Tiraž: 500.

Sredinom maja ove godine izišla je iz štampe knjiga „Osiromašeni uranijum – metode detekcije, saniranje neposrednih efekata i prevencija kasnih posledica“, grupe autora, stručnjaka različitih profila, koji su uspeali da sveobuhvatno sagledaju probleme vezane za upotrebu osiromašenog uranijuma (OU). U vreme Zalivskog rata, a kasnije i bombardovanja tadašnje Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) od strane NATO, ova tema bila je predmet brojnih rasprava u stručnoj i široj javnosti, ali ono što ovu knjigu izdvaja od tada objavljenih jeste vremenska distanca u odnosu na te događaje, tokom koje su se mogli kritički sagledati ne samo neposredni, nego i pozni efekti upotrebe oružja sa OU, kao i problemi vezani za sistem organizovanja stručnih službi uključenih u rešavanje ovog problema.

Knjiga je podeljena u šest poglavlja: 1) Municija sa projektilima od osiromašenog uranijuma, 2) Osiromašeni uranijum, 3) Detekcija radiokativne konatminacije nastale

primenom municije sa projektilima (kalibra 30 mm) od urana osiromašenog u izotopu ^{235}U u poljskim uslovima, 4) Metode određivanja aktivnosti radionuklida u uzorcima iz životne sredine, 5) Određivanje sadržaja OU u biološkim materijalima, i 6) Zdravstveni efekti OU.

Pored teorijskih razmatranja vezanih za OU i njegovu primenu u vojne svrhe, zakonsku regulativu te oblasti, načine detekcije i merenja radioaktivnosti, generalno, a posebno one nastale od OU, i potencijalno štetnih efekata po zdravlje eksponiranih osoba, uključujući efekte kako akutne, tako i hronične ekspozicije, autori daju i originalne rezultate svojih istraživanja sa terena izloženih dejstvu projektila sa OU tokom NATO bombardovanja SRJ 1999. godine. Upravo, ovaj spoj dosadašnjih saznanja, prikupljenih iz relevantne stručne literature, i sopstvenih, daju ovoj knjizi ekskluzivnost koja je čini jedinstvenom publikacijom iz ove oblasti.

Kao vrsni poznavaoći oblasti o kojoj se govori u knjizi, a sagledavajući što je do sada učinjeno, a što ne, autori daju i predlog mera koje je neophodno preduzeti imajući u vidu, pre svega, moguće kasne posledice OU na zdravlje stanovništva koje živi na područjima kontaminiranim ovim radionuklidom. Stoga, ova knjiga ima, kako navode njeni recenzenti, prof. dr Boris Ajdinović, prof. dr Ivan Župunski i dr sc. Rajko Spaić „...izuzetan značaj, ne samo za buduće aktivnosti u ovoj oblasti, već i šire, za nacionalnu strategiju očuvanja životne sredine i zdravlja stanovništva Srbije“.

Knjiga obiluje i brojnim, korisnim i interesantnim prilogima, npr: Pregled lokacija dejstva aviona A-10 municijom sa OU (posebno su dati podaci jedinica Vojske SRJ, a posebno oni od strane NATO), Privremeno uputstvo za radiološku dekontaminaciju zemljišta kontaminiranog projektilima od OU, Zakonska metrologija jonizujućih zračenja, Osiguranje kvaliteta i kontrola kvaliteta u monitoringu radionuklioda u životnoj sredini, Uputstvo za zaštitu osoblja na terenu kontaminiranom OU.

Spisak literature korišćen za pripremu ove knjige sadrži preko 200 referenci čiji su autori najpoznatija imena iz ove oblasti uključujući i same autore knjige čije su biografije date u prilogu.

Knjiga je namenjena širokom krugu stručnjaka: fizičarima, fizikohemičarima, tehnolozima, zdravstvenim radnicima, pripadnicima vojske, predstavnicima regulatornih tela, ali i studentima Vojne akademije, kao i studentima tehničkih i medicinskih fakulteta jer će oni, u vremenu koje dolazi, biti nosioci aktivnosti za dugoročno rešavanje problema sa OU. S tim u vezi, treba istaći da je Katedra vojnohemijškog inženjerstva Vojne akademije Univerziteta odbrane u Beogradu, već preporučila ovu knjigu kao udžbenik za kadete specijalnosti ABH službe, nastavnike i spoljne saradnike Katedre, kao i ostale zainteresovane starešine Vojne akademije.

prof. dr Silva Dobrić
Vojnomedicinska akademija,
Institut za naučne informacije